

За да се образуватъ кафяви и черни вжглища отъ торфъ, необходими сж много, много години. Колко? — Неизвестно. Въ всѣки случай, докато торфътъ се превърне въ вжглища, трѣбва да намали своята дебелина на $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$. Ние можемъ да предполагаме, че каменовжгленъ пластъ, дебелъ единъ метъръ, се е получилъ отъ торфъ, дебелъ 5—10 метра. Германскитѣ учени пресмѣтатъ, че тѣхнитѣ кафяви вжглища сж на възраст около сто хиляди години, а чернитѣ каменни вжглища отъ Западна Германия (Рейнъ, Вестфалия) сж отъ много милиони години. Пресмѣтанията, разбира се, сж приблизителни.

Шведскитѣ учени, пъкъ, иматъ другъ календаръ за историята на земята, който изглежда по-точенъ. Знаемъ, че нѣкога земята е прекарала леденъ периодъ. Тогава голѣма частъ отъ Северното полукуло се е намирала подъ ледена покривка. Но времето постепенно започнало да се затопля, ледътъ бавно се оттеглялъ къмъ полюса. Въ края на ледниците отъ топенето се е образувала глинеста утайка. Лѣте тя е била по-голѣма, отколкото зиме, и при това съ различенъ цвѣтъ. Така се е напластила въ Дания и въ Скандинавскитѣ страни глина на цвѣтни пластове. Когато годината била по-топла, пластътъ глина билъ по-голѣмъ (това явление, макаръ и обратно, напомня за различно голѣмитѣ прѣстени на дърветата). Ученитѣ четатъ по тия пластове отъ глина и правятъ заключения за времето, когато Северна Европа е била подъ ледена покривка, кога се е оттеглилъ ледътъ отъ известно мѣсто и, да речемъ, какво е било времето на 29 юний преди 16,185 години! Твърде голѣма е била работата на шведскитѣ учени, геолози, които възъ основа на тия цвѣтни пластове отъ глина сж опредѣлили времето, презъ което ледоветѣ сж се изтеглили отъ долините и равнините на тѣхната земя. За Южна Швеция и Северна Америка на сжщата ширина това е било преди 15,800 години. Хилядо и